

Oceánské hlídkové lodě

Ačkoli námořní hlídkovou činnost může provádět většina druhů válečných lodí, mnohé pobřežní státy používají pro tento účel speciálně konstruované hlídkové lodě. Tyto lodě mohou být zařazeny v rámci vojenského námořnictva nebo samostatné pobřežní stráže. Podle operačního prostoru lze hlídkové lodě rozdělit do dvou kategorií, a to na hlídkové lodě pobřežní zóny a na oceánské hlídkové lodě (tzv. offshore patrol vessel/OPV). Do první z uvedených kategorií patří obvykle různé hlídkové čluny, které působí v rámci teritoriálních vod pobřežního státu (tj. pásmo o šíři 12 námořních mil přiléhající k pobřeží). Do druhé kategorie jsou většinou řazeny lodě o výtaku 500 až 3000 t (tedy velikosti korvety až fregaty) speciálně konstruované k déletrvajícím hlídkovým činnostem na otevřeném moři mimo teritoriální vody. Velký význam je oceánským hlídkovým lodím přikládán zhruba od poloviny 90. let 20. století, a to ze dvou důvodů. Prvním z nich je rostoucí počet států, které přijaly Úmluvu OSN o mořském právu z roku 1982, která kromě teritoriálních vod stanovila též tzv. výlučné ekonomické pásmo navazující na teritoriální vody o šíři 200 námořních mil. V tomto pásmu má pobřežní stát výlučné právo na rybolov a těžbu surovin. Ochrana tohoto práva musí být často zajišťována silou. Druhým důvodem je výrazný nárůst nevojenského ohrožení pobřežního státu směrem z moře, které je představováno terorismem, ilegální migrací a mezinárodním zločinem (pašování narkotik apod.). Zasahování proti uvedeným hrozbám nevojenského charakteru pouze v rámci teritoriálních vod totiž nemusí být dostatečně efektivní.

K déletrvajícím hlídkovým činnostem na otevřeném moři jsou plavidla kategorie OPV o velikosti korvety či fregaty mnohem vhodnější než čluny používané k hlídkování v pobřežních vodách, neboť se lépe pohybují v prostředí velkých vln otevřeného moře. Plavidla kategorie OPV mohou také nést větší zásoby paliva a potravin, což jim umožňuje nepřetržitě působení i podobu několika desítek dní. Tím však podobnosti oceánských hlídkových lodí s korvetami či fregatami končí. Na rozdíl od nich se totiž oceánské hlídkové lodě vyznačují mnohem nižšími pořizovacími i provozními náklady, méně početnou posádkou, omezenou výbrojí a elektronickým vybavením a méně výkonnou pohonnou soustavou. Od plavidel kategorie OPV totiž není požadována vysoká rychlost, ale spíše vytrvalost. V případech, kdy je nutno zasáhnout proti plavidlům, která plují rychleji než oceánské hlídkové lodě, se používají rychlé nafukovací čluny s pevným trupem (rigid-hull inflatable boat/RHIB) nebo palubní vrtulníky. Pokud jde o výbroj, lodě kategorie OPV obvykle nesou pouze kanóny do ráže 76 mm a kulomety. Některé třídy oceánských hlídkových lodí jsou však

konstruovány tak, aby v případě potřeby mohla být jejich výbroj zesílena. Vybavení plavidel kategorie OPV je mnohem jednodušší než u korvet či fregat a kromě radiokomunikačních a navigačních systémů obvykle zahrnuje jen radiolokátory pro hladinový průzkum, jen výjimečně i radiolokátory vzdušného průzkumu, radiolokační či optoelektronické systémy řízení palby a systémy radiotechnického průzkumu a boje. Specifickými konstrukčními rysy lodí kategorie OPV jsou dále ubytovací pro-

story pro posádky zadržených či ztroskotaných lodí a zařízení k odtažení zadržených lodí do přístavu.

K největším a nejsilněji vyzbrojeným oceánským hlídkovým lodím patří plavidla třídy Bertholf (někdy označované jako tř. Legend), stavěná v současnosti pro Pobřežní stráž USA. První loď této třídy bude do služby zařazena v tomto roce. Jedná se o 127m dlouhé lodě o výtaku 3200 t, které mohou působit na moři až 60 dní a jejichž dosah při rychlosti plavby 19 uzlů činí 12 000 námořních mil. Kombinovaná pohonná soustava tvořená dieselovými motory a plynovými turbínami jim v případě potřeby zajišťuje max. rychlost až 28 uzlů. Posádku tvoří 106 osob. Lodě třídy Bertholf jsou vyzbrojeny automatickým 57mm kanónem Mk 110 a rychlopalným 20mm kanónem Phalanx Mk 15 určeným k obraně před protilodními řízenými střelami. Hlídkovou činnost lodí třídy Bertholf významně usnadňují 2 palubní vrtulníky Eurocopter MH-65C nebo 4 bezpilotní prostředky (BZP) Bell Eagle Eye na bázi konvertoplánu (letadla s překlopnými rotory), resp. jejich kombinace. BZP Eagle Eye jsou předurčeny k průzkumným a pátracím letům až do vzdálenosti 100 námořních mil od lodě. Lodě třídy Bertholf nesou dále 2 velké čluny typu RHIB o délce 11 m.

Moderní oceánské hlídkové lodě má ve výbroji též námořnictvo Velké Británie. Jedná se o tři lodě třídy River o délce 80 m a výtaku 1700 t. Ačkoli jejich max. rychlost činí jen 20 uzlů, důležité je, že touto rychlostí mohou plout i na rozbouřeném moři. Výbroj třídy River tvoří 20mm kanón BMARC a dva 7,62mm kulomety. Z úsporných důvodů nejsou lodě třídy River vybaveny ani hangárem ani přistávací plochou pro vrtulník a nesou pouze 2 čluny typu RHIB. V roce 2007 byla do služby u RN zařazena loď HMS Clyde, která je zdokonalenou třídou River. Tato loď již disponuje přistávací plochou pro vrtulník a je vyzbrojena účinnějším 30mm kanónem DS30B.

Itálie disponuje 6 oceánskými hlídkovými loděmi třídy Comandante o délce 88 m a výtaku 1500 t. Dvě tyto lodě byly postaveny pro Ministerstvo dopravy a zbývající 4 pro vojenské námořnictvo. Lodě Ministerstva dopravy mají max. rychlost 21 uzlů, nesou pouze kulomety a nejsou opatřeny přistávací plochou pro vrtulník. Lodě vojenského námořnictva s výkonnější pohonnou soustavou mají max. rychlost 26 uzlů, nesou 3 kanóny OTO Breda (1x76 mm, 2x25 mm) a disponují přistávací plochou i hangárem pro vrtulník NH90.

Moderní oceánské hlídkové lodě používá také Francie. Jedná se o 10 lodí třídy P400 a 6 lodí třídy Floreal. Dánsko zase disponuje oceánskou hlídkovou lodí Thetis konstruovanou speciálně k operační činnosti v arktických vodách. Z dalších států stavějících moderní oceánské hlídkové lodě lze ještě zmínit Španělsko, Jižní Koreu či Nový Zéland.

?

Soutěžní otázka

K jaké třídě náleží moderní oceánská hlídková loď USCG

Správná odpověď z minulého čísla:

Archer

Knihu zasíláme panu Garajovi z Prahy.

Odpovědi zasílejte poštou na adresu redakce (Baranova 38, 130 00 Praha 3), případně na redakční e-mail (atm@aeromedia.cz) nejpozději do 20. března 2008. Vylosovaného výherce správné odpovědi odměníme věcnou cenou.